

HİZMETE ÖZEL

SİVİL SAVUNMA

HİZMETE ÖZEL

SİVİL SAVUNMANIN KAVRAMI

İnsanlar ve toplumlar arasındaki çatışmaların, insanların varoluşu ile birlikte başladığı ve en ilkel koşullardan günümüzün en modern imkânlarına kadar her türlü vasıtayı kullanarak geliştiği ve son bulmadığı bilinmektedir.

Toplumların bünyeleri değiştikçe istek ve ihtiyaçları artmış, dolayısıyla kişiler ve toplumlar arasında anlaşmazlıklar meydana gelmiş, bunların çözümü için çoğu kez savaflara başvurulmuştur. İnsanların kendi kendilerine yol açtıkları en büyük felâketlerden birisi olan savaflar; daima çok büyük acılara, sıkıntılara, zararlara sebep olmasına ve tüm insanların bunu bilmesine rağmen, maalesef günümüzde de devam etmektedir.

SİVİL SAVUNMANIN TANIMI

Sivil Savunma; düşman taarruzlarına, tabii afetlere ve büyük yangınlara karşı, halkın can ve mal kaybının asgarî hadde indirilmesi; hayati öneme haiz her türlü kamu, özel teşebbüslerin korunması, faaliyetlerinin idamesi için acil onarım ve ıslahı, savunma gayretlerinin sivil halk tarafından azamî şekilde desteklenmesi ve cephe gerisi maneviyatın muhafazası maksadıyla alınan her türlü silahsız, koruyucu ve kurtarıcı tedbir ve faaliyetleri ihtiva eder.

SİVİL SAVUNMA TEDBİRLERİ

İl millî eğitim müdürlükleri/bölge müdürlükleri ile bağılı teşkillerinin anî bir düşman taarruzuna uğraması hâlinde; tehlikeye karşı önceden hazırlıklı olunması ve bazı önemli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Kurum ve okulların, can ve malın korunması için gereken tertibat ve malzemeyi barış döneminde sağlaması bir felaket halinde nasıl hareket edileceğini bilmesi çok önemlidir. Sivil Savunma hizmetleri, hem Bakanlık tarafından hem de kurum ve okullar tarafından alınacak tedbirlerle gerçekleşir.

Mevcut durum ve gelişmeler hakkında televizyon ve radyodan gerekli bilgiler verileceğinden yayınlar izlenmeli, kurum ve okullarda; mülki amirlerin sivil savunma konusundaki yayımları/duyuruları eksiksiz uygulanmalıdır.

1- Kurum ve okulda bir sığınak yeri yoksa, kurumun/okulun iç bölümünde bulunan elverişli mekan sığınma yeri olarak ayrılmalı, bu yer Bakanlık ve İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile koordine sağlanarak hazırlanmalıdır. Sığınma yerlerinde bulundurulması gereken yiyecek, içecek, yakacak, aydınlatma, ilk yardım ve kurtarma malzemeleri de hazır bulundurulmalıdır.

2- Kurum ve okullar etrafında odun, kömür, gaz, benzin, kâğıt, kuru ot, kırpıntı, eski eşya v.b. gibi yanıcı maddeler varsa bunları binalardan uzaklaştırıp, yangın tehlikesi olmayacak emniyetli yerlerde muhafaza edilmelidir.

3- Seferberlik veya savaş hâlinde ışıkların söndürülmesi ve karartma yapılacağı dikkate alınarak ışıkların dışarıdan ve özellikle havadan

gözükmemesini sağlamak için pencereleri örtecek siyah perde, koyu renk mukavva, karton, halı, battaniye gibi malzemeleri el altında bulundurulmalıdır.

4- Kurum ve okullarda savaş esnasında çıkacak başlangıç yangınlarının söndürülmesi, yapılacak basit kurtarma ve ilk yardım işleri gibi görev ve hizmetleri için iş bölümü yapıp bina koruma amiri ile gerekli personel (itfaiyeci, ilk yardımcı, kurtarıcı) seçilerek hazır bulundurulmalıdır. Sivil savunma hizmetleri ile ilgili alınan ve alınacak tedbirler uygulanmak üzere planlarda yer almalıdır.

Planlar; kuruma/okula ait mevcut durumdan başlayarak tedbirlere kadar bir dizi eylemlerin gerçekleştirilmesinde yönetime rehberlik eden dokümanlardır.

Kurum ve okullarda;

- **Sivil Savunma Planı,**
- **Tedbir Planı,**

olmak üzere 2 tip plan yapılmaktadır. Bu planlardan hangisinin yapılacağı o kurum/okulun bazı kriterleri belirleyici olmaktadır.

SİVİL SAVUNMA TEŞKİLLERİ

6/3150 sayılı Sivil Savunma ile ilgili Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü'nün 56 ve 57. Maddeleri gereğince; yıllık ortalama personel **mevcudu 200'den fazla** olan kurum ve okullarda aşağıda yazılı Sivil Savunma Servisleri kurulur.

- 1. Kontrol Merkezi ve Karargâh Servisi,**
- 2. Emniyet ve Kılavuz Servisi,**
- 3. İtfaiye Servisi,**
- 4. Kurtarma Servisi,**
- 5. İlk Yardım Servisi,**
- 6. Sosyal Yardım Servisi,**
- 7. Teknik Onarım İşleri Servisi,**

Her serviste bir servis amiri gerektiğinde bir yardımcı görevlendirilir.

Servis amirleri, barışta ve seferde kendi servisleriyle ilgili görev ve hizmetleri düzenlemek ve yürütmekten sivil savunma amirine karşı sorumludurlar.

Kurum ve okullarda servislerin kadro ve kuvvetleri, kurum ve okulların genişliğine, tesislerine, yapı tarzlarına ve işgal konularına göre sivil savunma planının üçüncü bölümünde yer alır.

Servisler için gerekli personel, kurum ve okullarda millî savunma ile ilgili diğer hizmetlerle görevli olmayan personel ile 16 ve üstü yaşları arası öğrenci, tüzükte belirtildiği üzere yaş, ihtisas ve sağlık durumlarına göre seçilirler.

Yıllık ortalama personel **mevcudu 200'den az** olan kurum ve okullarda kurulacak servisler;

- 1. İtfaiye**
- 2. Kurtarma**
- 3. İlk Yardım**

servisleri kurulur.

1. Kontrol Merkezi ve Karargâh Servisi :

Kurumlarda ve planlamaya tabi okullarda, olağanüstü zamanlarda sivil savunma faaliyet ve hareketlerinin sevk ve idaresi için bir kontrol merkezi ve bu merkezde bir karargâh servisi kurulur. Bu merkez, dairenin taarruz tesirlerine karşı en emniyetli yerinde veya sığınağında bulunur.

Daire amiri veya kendi adına görevlendireceği sivil savunma amiri kontrol merkezinin de amiridir. Emrinde bu merkezin faaliyetini ve alarm irtibat hizmetini yürütecek kadar karargâhta personel bulunur. Karargâh servisinin mevcudu ortalama her 200 kişiye iki kişi düşecek şekilde hesaplanır. Şu kadar ki 3 kişiden az olamaz.

Kontrol merkezinde daire amiri bulunduğu takdirde sivil savunma amiri, onun yardımcısı olur.

Birkaç üniteden müteşekkil dairenin kontrol merkezi, merkez amirinden başka ünitelerin amiri veya yetkili temsilcileri de bulunurlar.

Bu merkezin başlıca görevleri şunlardır:

- İkaz alarm haberlerini almak ve yaymak,
- Sivil Savunma Servislerini sevk ve idare etmek,
- Üniteleri arasındaki haberleşmeyi, sevk ve idareyi sağlamak,
- Mahallî kriz merkezi ile irtibatı ve gerektiğinde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak,
- Komşu müesseselerle haberleşmeyi ve gereken hâllerde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak,
- NBC tehlikelerine ait haberleri değerlendirmek daire çevresi içindekilere ve bölgesindeki kriz merkezine bildirmek.

2. Emniyet ve Kılavuz Servisi :

Bu servisi bir servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye 4 kişi hesabıyla kurulur.

Bu servisin esasını, kurum ve okulların kadrolarında görev yapan personel ile 16 yaş ve üstü öğrenciler teşkil eder.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır :

- Kurum ve okulların iç dış emniyetini sağlamak,
- Şüpheli şahısları tespit etmek ve polise haber vermek,
- Tehlike sıralarında personelin sivil savunma talimat ve isteklerine uygun şekilde hareketlerini düzenlemek, kılavuzluk etmek,
- Panik ve kargaşalıkları ve moral bozucu hareketleri önlemek,
- Kurum içerisindeki trafiği kontrol etmek,
- Taarruz devresi sonunda yağmacılığı önlemek, kurtarılan malları emniyet altında bulundurmak,
- NBC maddeleriyle bulaşmış sahalar ve patlamamış bomba veya mermilerin yerlerini tespit etmek ve personelin yaklaşmasına mâni olmak,
- Gizleme ve karartma tedbirlerini kontrol etmek.

3- İtfaiye Servisi :

Bu servis; bir servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur.

Bir ekip, ekip başı ile birlikte 8-10 kişidir. Bir takım, bir takım amiri ile 2-4 ekipten ibarettir.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır :

- Kurum ve okullarda içinde çıkacak yangınları kontrol altına almak ve söndürmek.
- Kurum bölgelerindeki radyoaktif dekontaminasyonu (yıkamak suretiyle) yapmak.
- Can kurtarma faaliyetlerine ve enkazların kaldırılmasına yardım etmek.
- Barışta ve seferde yangını önleyici tedbir ve tertipleri kontrol etmek.

4- Kurtarma Servisi :

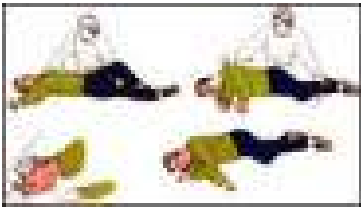
Bu servis; bir servis amiri, gerekli hallerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir ekip hesabıyla yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur.

Her ekip bir ekip başı ile birlikte 8 kişiden, bir takım, bir takım amiri ile 3-6 ekipten ibarettir.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

- Enkaz altında kalanları kurtarmak,
- Kurtarma sırasında yaralılara ilk acil yardımı yapmak,
- Binalarda vukua gelen basit bozuklukları onarmak, tehlikeli durumlarda olanları desteklenmesini veya yıkılmasını sağlamak,

5- İlk Yardım Servisi :

Bu servis; 1 servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir ilk yardım ekibi düşecek şekilde yeteri kadar ekip veya takımdan kurulur, bir ekip, ekip başı ile birlikte 7 kişiden, bir takım, bir takım amiriyle birlikte 3-6 ekipten ibarettir.

Bu servisin başlıca görevi; taarruzların çeşitli tesirleriyle vukua gelecek yaralanma ve hastalıklarda ilk sıhhi yardımı yapmaktır.

Ölülerin kimliklerinin tespiti, sahiplerine teslimi veya gömülmeleri ve bıraktıkları eşyaların tespiti işi de, sosyal yardım servisinin de yardımı ile bu servis tarafından yapılır.

6- Sosyal Yardım Servisi :

Bu servis ; 1 servis amiri, gerekli hâllerde bir yardımcısı ile ortalama her 200 kişiye bir 4 kişi hesabıyla yeteri kadar personelden kurulur.

Bu personel; kurumların büyüklüğüne ve özelliğine göre aşağıdaki hizmetleri görecektir şekilde teşkilatlandırılır.

- 1) Enformasyon kısmı,
- 2) Acil yedirme kısmı,
- 3) Barındırma ve giydirme kısmı.

Bu servisin başlıca görevleri şunlardır:

- a) Tehlike sırasında personeli durum hakkında sık sık aydınlatmak, morallerini kuvvetlendirmek, moral bozucu söylentilerin çıkmasını önlemek,
- b) Kurum personelinin ihtiyaç halinde geçici yedirme, giydirme, barındırma ve haberleşme hizmetlerini yapmak,
- c) Ailesinden ayrı düşen fertlerin, mahallî sosyal yardım servisiyle işbirliği yaparak haberleşmelerini ve buluşmalarını sağlamak,
- d) Ölülerin kimliklerinin tespiti, sahiplerine teslim veya gömülmeleri ve bıraktıkları malların tespiti hususlarında ilk yardım servisine yardım etmek, kayıtlarını tutmak,
- e) Taarruz sonrası devrede müessese için ihtiyaç bulunan personeli tedarik etmek,

7- Teknik Onarım Servisi :

Bu servis; bir servis amiri, gerekli hallerde bir yardımcısı ile aşağıdaki ekiplerden kurulur.

- a) Enerji ve imal makine ve tesisleri onarım ekibi veya ekipleri,
- b) Elektrik, su, doğal gaz, kanalizasyon ve muhabere tesisleri onarım ekibi veya ekipleri,

Tesislerin nevi ve genişliği fazla olan kurum ve okullarda 2-4 ekipli birer takım kurulur. Kurulacak takımlar elektrik, muhabere, su, kanalizasyon ve doğal gaz takımları hâlinde teşkilâtlandırılır.

Bir ekip, 1 ekip başı ile 4-6 kişidir.

Bu servisin personeli, öncelikle bu hizmetlerde çalışan veya anlayanlardan seçilirler.

Bu servisin başlıca görevi; Çeşitli taarruzların tesiri ile kurumların makine ve diğer enerji ve imal tesisleri ile elektrik, su, doğal gaz, kanalizasyon, telefon gibi teknik tesislerde vukua gelecek, kısa zamanda yapılması kabil basit bozuklukların acil ıslah ve onarımlarını yapmak, faaliyetlerinin devamlarını sağlamaktır.

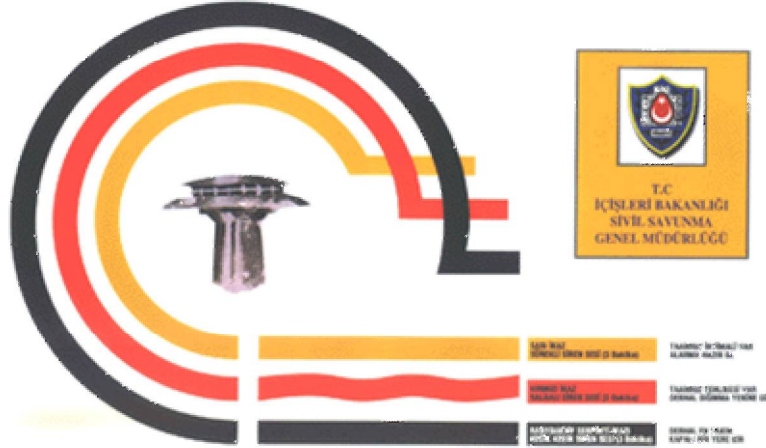
İKAZ VE ALARM İŞARETLERİ

Sivil Savunma Genel Müdürlüğü tarafından; hava saldırısı ihtimali olduğunda, hava saldırısı başladığında ve saldırının durduğunda halkın alacağı tedbirleri/önlemleri uygulamak üzere yurt genelinde il ve ilçelerimizde toplam **580 adet siren** sistemi kurulmuştur.

Kurum ve okullarda, sirenlerin vereceği ikazlara göre hareket edilecektir.

İkaz-Alarm sisteminin işaretleri ve önlemleri panoda gösterilmiştir.

İKAZ VE ALARM İŞARETLERİNİ ÖĞRENİNİZ

İkaz ve alarm işaretleri, temel olarak hazırlık ve tehlike ikazları olmak üzere ikiye ayrılır.

A - HAZIRLIK İKAZI:

Bir savaş tehlikesinde kurum ve okullarımızın gereken son hazırlık önlemlerini alabilmeleri için hükümetçe gerekli görüldüğü takdirde verilen ikazdır.

İşareti:

Radyo televizyon v.b. gibi yayın araçlarının aracılığı ile verilir

YAPILACAK İŞLER

Kurum ve okullardaki sığınma yerlerini gözden geçirip, eksikleri tamamlayıp kullanılabilir hale getirilecek, binaların çatısında ve etrafında yanıcı ve patlayıcı maddeler bulundurulmayacak, karartma emirlerine uyularak dışarıda hiç ışık yakılmayacaktır.

B- TEHLİKE HABERLERİ (İKAZLARI)

1) SARI İKAZ

Saldırı ihtimali var anlamındadır.

İşareti: Üç dakika sürekli düz siren sesi ile verilir.

YAPILACAK İŞLER:

Kurum ve Okullarda : Doğal gaz, kazan dairesi, elektrik ve su ana anahtarları kapatılacak, yanan ocak, tüp, soba v.s. varsa söndürülecektir. Kapı ve pencereler kapatılıp perdeler çekilecek ve hemen sığınma yerlerine gerekli malzemeler alınarak gidilecektir.

Açık Alanlarda : Hemen saklanabilmek üzere en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidilecektir.

Taşıt Araçlarında : Araçtan inilecek, açıktakiler gibi davranılacaktır.

2) ALARM (KIRMIZI İKAZ)

Saldırı tehlikesi var anlamındadır.

İşareti: Üç dakika yükselip alçalan, dalgalı siren sesi ile verilir.

YAPILACAK İŞLER:

Kurum ve Okullarda: Sarı ikaz anındaki önlemlerden eksikler varsa tamamlanacaktır. Eğer sarı ikazdan önce alarm (Kırmızı İkaz) verilmiş ise en kısa sürede sarı ikaza ait önlemleri alarak hemen en yakın sığınma yerlerine gidilecek ve korunmaya çalışılan yerde tehlike geçti işareti beklenilecektir.

Açık Alanlarda: Hemen en yakın sığınak yerine, yoksa sığınma yerlerine (köprü altı, duvar dibi veya çukur yerlere) saklanarak vücudunuzun açık yerlerini örtüp tehlike geçti işaretini beklenilecektir.

Taşıt Araçlarında: Elverişli bir yerde durup açıktakiler gibi davranılacaktır.

3) RADYOAKTİF SERPİNTİ VEYA KİMYASAL SALDIRI TEHLİKE İKAZ

Radyoaktif serpinti veya kimyasal saldırı var anlamındadır.

İşareti: ■ ■ ■ Kesik kesik siren sesiyle ve radyo, televizyon gibi yayın araçlarıyla verilir

YAPILACAK İŞLER:

Kurum ve Okullarda : Alarm esnasındaki tedbirleri alınız.

Açık Alanlarda : En yakın sığınma yerine veya kapalı bir yere gidilecek, vücudunuzun açıkta kalan yerleri örtülecektir.

Taşıt Araçlarında : En elverişli yerde durarak sığınma yerine veya kapalı bir yere gidilecek, yakınınızda emin bir yer yoksa kapı ve camları kapatılarak taşıt içinde kalınacak, vücudunuzun açık yerleri örtülecektir.

C. TEHLİKE GEÇTİ (BEYAZ İKAZ) : Tehlike geçti anlamındadır.

İşareti:

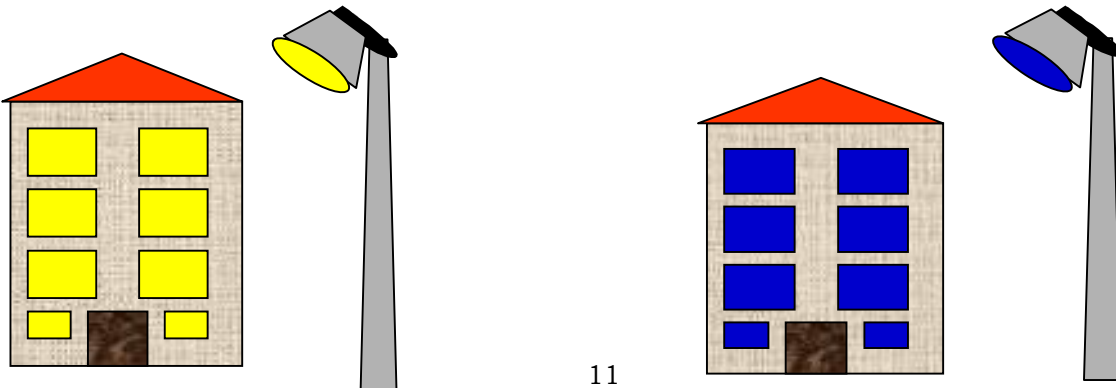

Radyo, televizyon, megafon v.b. gibi her tür yayın araçları ile duyurulur. Bu ikaz verildiğinde sığınma yerinden veya saklanılan yerden çıkılacaktır.

GİZLEME VE KARARTMA :

Hükümetçe lüzum görüldüğü takdirde olağanüstü hâlden itibaren ışıkların söndürülmesi ve karartılması uygulanır.

Kurum ve okul binalarının dışında (dışarıda) yanan ışıkların geceleri havadan gözükmemesi için tamamen söndürülmesi, yanması zorunlu olanların maskelenmesi; binaların içinde kullanılan ışıkların geceleri dışarıya sızmaması için koyu siyah perdeler, örtüler gibi araçlarla kapatılması tedbirleri alınır.

SIĞINAK VE SIĞINMA YERLERİ

Klasik ve nükleer silahlarla, kimyasal ve biyolojik harp maddelerinin tesirlerinden insanlar ile ülkenin, harp gücünün devamı için gerekli olan canlı ve cansız kıymetleri korumak amacıyla kullanılan ve bu maksatla yapılan yerlere **SIĞINAK** denir.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak günümüzde silah ve silah sistemlerinin güç ve yetenekleri de artmış bulunmaktadır. Bunun doğal sonucu olarak cephe ve sınır gibi kavramlar bütünü ile ortadan kalkmış, tüm yurt ve sivil halk saldırı alanı içine girmiştir. Bu büyük tehlikelerden Silahlı Kuvvetlerin alacağı önlemlerin ve diğer tedbirlerin yanında sığınak yapımına önem verilerek kurtulunabilir. Aksi takdirde can ve mal kaybının fazla olacağı tabiidir.

Ancak sığınaklardan beklenen yararın sağlanabilmesi için sığınak yapımından evvel şu üç önemli prensibin mutlaka göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

1. Sığınak yapılacak mahallin iyi tespit edilmesi,
2. Sığıntan yararlanacakların önceden planlanması,
3. Yapılacak sığınanın başka amaçlarla kullanılabilir nitelikte olması.

SIĞINAK YAPIMINDA AMAÇ

- 1 .Can ve mal kaybını en aza indirmek,
2. Hazırlıklı olma imajı verilerek caydırıcılığı sağlamak,
3. Az masrafla toplu koruma imkânı yaratmak.

SIĞINAKTA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

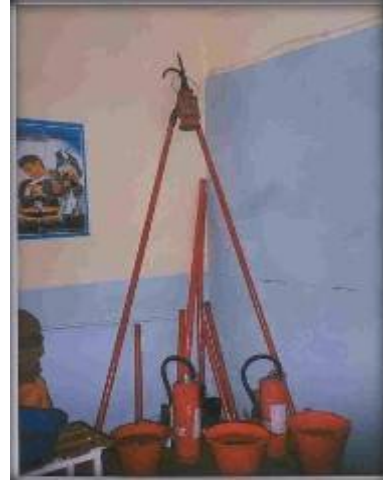
1. Sığınaklardan kimlerin ne şekilde yararlanacağı (önceden) tespit edilmelidir.
2. Sığınanın havasını bozmadan çalışabilen bir aydınlatma tertibatı bulunmalıdır.
3. Sığınaklar sıvanmamalı ve gereksiz eşya konmamalıdır.
4. Dışarı ile haberleşme tertibatı sağlanmalıdır.
5. Yangınlara karşı gerekli önlemler alınmalıdır.
6. Sığınağa girerken yeterli miktarda sağlık malzemesi ile gerekli araç ve gereç alınması unutulmamalıdır.

SİĞINAKTA BULUNMASI GEREKEN MALZEMELER

Dışarıdaki radyoaktif serpinti ve kimyasal gaz etkisinin geçmesi için belirli bir süre sığınakta kalmak mecburiyeti hasıl olabilir. Bu nedenle bütün ihtiyaçlar düşünülerek sığınak içerisindeki hayat buna göre organize edilmelidir.

Kurum ve okullarda, donatacağı sığınak veya sığınma yerlerinde birkaç günlük yiyecek, içecek ve sağlık malzemeleri, yangın söndürme araç, gereçleri bulundurulmasına dikkat edilmelidir.

İçeceklerin kapalı kaplarda, yiyeceklerin konserve şeklinde, sağlık malzemelerinin de orijinal kap veya kutularda bulundurulmalarına dikkat edilmelidir.

**NÜKLEER, BİYOLOJİK,
KİMYASAL SİLAHLAR**

Atomun parçalanması sonucu açığa çıkan enerjiden yararlanarak yapılan silahlara **NÜKLEER SİLAHLAR** denir.

Atom – Hidrojen – Nötron Bombası gibi çeşitleri vardır.

NÜKLEER SİLAHLARIN ETKİLERİ

Nükleer Silahların Etkileri

- 1) Anî Etkiler
 - 2) Kalıntı Etkiler
- olarak ikiye ayrılır.

Nükleer infilâkın bütün etkilerini 1 00 kabul edersek, bu etkilerden:

- %35'i Isı (Işık ile birlikte gelmektedir.)
- %5'i Anî Nükleer Radyasyon
- %45'i Basınç (Blast)
- % 15'i Kalıntı Etki (Radyoaktif Serpinti)

olarak karşımıza çıkmaktadır.

1. ANÎ ETKİLER :

1. Isı (Işık)
2. Anî Nükleer Radyasyon
3. Basınç

2. KALINTI ETKİLERİ (Radyoaktif Serpinti)

Gelecekteki savaşların tehlikelerinden belki en büyüğü olan nükleer silahların, yurt ölçüsünde karış karış, taş taş korunulması gereken tek etkisi müteakip tehlikedir. Bu tehlike "Kalıntı Etkileri" veya "Radyoaktif Serpinti" diye de adlandırılabilir. Bu tehlikenin meydana gelebilmesi için nükleer bombanın yere veya yere yakın infilâk ettirilmesi için en fazla 180 metre yükseklikte olması gerekir.

Tespiti : Tespit cihazlarıyla yapılır.

Korunma : Bölgeden uzaklaşma, maske takma, koruyucu giysi giyilmesi, temizlenme, sığınağa girme.

BİYOLOJİK SAVAŞ:

İnsan, evcil hayvan ve faydalanılan bitkilerde ölüm veya zarar meydana getirmek, malzemeyi hasara uğratmak amacıyla mikroorganizmaların veya bunların toksinlerinin (zehirlerinin) kasten kullanılmasıdır.

Biyolojik savaş amacıyla kullanılan mikroorganizmalara "**BİYOLOJİK AJAN**" denir.

Biyolojik silahlardan; sinsi olmaları, gelecek savaşlarda bu silahların kullanılacağı veya açıktan bir savaş yokken memleketleri; insan gücü ve ekonomik yönden zayıflatmak amacıyla yararlanılacağı anlaşılmaktadır.

Tespiti : Vücutta ve ortamda oluşturduğu tahribatlar.

Belirtiler : İnsanda halsizlik, baş ağrısı, ciltte anormallik, karın ağrısı v.b. Bitkilerde kuruma, sararma, gelişememe, hızlı gelişme v.b.

Biyolojik ajanların bulaşma yolu; solunum, sindirim, dolaşım, göz ve tenasul organları yolu ile bulaşır.

Korunma: Genel sağlık ve temizlik kurallarına riayet edilmelidir. Bu konu hakkında eğitimler yaptırılmalıdır.

KİMYASAL SİLAHLAR :

Kimyasal özelliği sayesinde; öldürücü, yaralayıcı ve tahriş edici etkiler gösteren, sis ve yangın meydana getiren, insan, bitki ve metallere etkili olan, katı, sıvı, gaz veya aerosol halindeki maddelere **KİMYASAL SİLAH** denir.

KİMYASAL SAVAŞ MADDELERİ

- Yakıcı gazlar
- Boğucu gazlar
- Sinir gazları
- Kan zehirleyici gazlar
- Kusturucu gazlar
- Göz yaşartıcı gazlar
- Uyuşturucu gazlar
- Muhtelif gazlar

Tespiti : Tespit cihazlarıyla yapılır.

Belirtileri :

- Uçaktan yayılan bir serpinti veya sis görünmesi
- Düşman tarafından gelen duman ve sis görünmesi
- Etrafta şüpheli yağ damlaları veya su birikmesi
- Çevreye değişik kokuların yayılması
- Görmede bulanıklık hissi
- Anı baş ağrısı
- Burun akması ve kanama görülmesi
- Göğüste ağrı, nefes almada zorluk
- Deride kızarıklık veya kabarcıklar
- Bulantı ve kusma

Korunma :

Bu silahlardan korunmak için maske takmak, koruyucu elbise giymek, temizlenmek, sığınak ve diğer kapalı alanlara yönelmek gereklidir.

HİZMETE ÖZEL

DEPREM

HİZMETE ÖZEL

DEPREM

Yer kabuğunun derin katmanlarının kırılıp yer değiştirmesi ya da yanardağların püskürme durumuna geçmesi nedeniyle oluşan sarsıntılardır.

Depremler can ve mal kaybına yol açmakta, alt yapıyı bozarak insanların günlük aktivitelerini sınırlamakta, ülkenin ekonomik ve sosyal yapısını bozmaktadır.

Ülkemizin topraklarının %92'si deprem riski taşıdığı, nüfusumuzun %95'inin bu bölgeler üzerinde yaşaması nedeniyle, genel olarak ülkemizde, özel olarak ise Bakanlığımız ve bağlı kuruluşta alınması gereken tedbirler yanında, depreme yönelik eğitim çalışmalarına önem verilmelidir.

DEPREMDE CAN VE MAL GÜVENLİĞİ AÇISINDAN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

DEPREM ÖNCESİNDE ALINACAK ÖNLEMLER

- a) Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyaları birbirine ve duvara tespit edilmeli, ayrıca dolap üzerine konulan eşya ve büro malzemelerin düşmesini önlemek için plastik tutucu malzemeler kullanılmalıdır.
- b) Soba ve diğer ısıtıcıların sağlam malzemelerce duvara veya yere tespit edilmelidir.
- c) Zehirli, patlayıcı, yanıcı maddeleri düşmeyecek bir konumda sabitlemeli ve kırılmayacak bir şekilde depolanmalıdır.
- d) Gaz kaçağı ve yangına karşı gaz vanasını ve elektrik sigortalarını otomatik hale getirilmelidir.
- e) Bir deprem eylem planı hazırlayıp, bu plana göre nasıl davranmamız gerektiği zaman, zaman tatbikatla denenmelidir.
- f) Binada acilen kaçmak için kullanılacak yollardaki tehlikeleri ortadan kaldırmalı, bu yolları işaretlemeli, buralara gereksiz eşya ve malzeme konulmamalıdır.
- g) Kurum ve okullarda asansör mevcut ise kapı yanlarına “**Deprem Sırasında Kullanılmaz**” levhasını asılmalıdır.
- h) Kurum ve okullarda yapılan deprem tatbikatı ve alınan önlemler, sosyal tesisler ile bireysel olarak aile ortamında uygulanabilmelidir.

DEPREM SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

a) Kurum ve Okullarda :

- 1- Pencerelelerden ve devrilebilecek eşyalardan uzak durulmalı,
- 2- Yüzümüzü ve başımızı iki elimizin arasında alarak veya bir koruyucu (yastık, kitap vb) malzeme ile korunmalı,
- 3- Dayanıklı eşyalar (buzdolabı, çamaşır makinesi v.b.) yanına cenin pozisyonu alınarak sarsıntı geçene kadar korunmalıdır.

b) Açık Alanlarda :

- 1- Enerji hatlarından, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşmalıyız. Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olmalıyız.
- 2- Deniz kıyısından uzaklaşmalıyız.

c) Araçta :

- 1- Otoyol, bariyerlerden, köprülerden, kavşaklardan, enerji hatlarından, alt ve üst geçitlerden uzaklaşmalıyız
- 2- Sarsıntı durana kadar araç içinde beklemeliyiz.
- 3- Araçları açık alanlara yöneltmeliyiz.

DEPREM SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

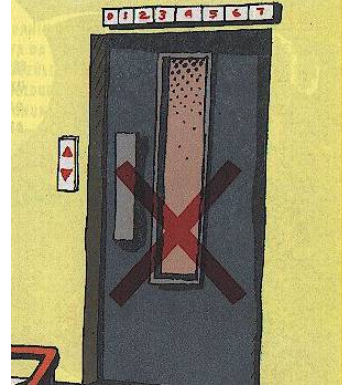
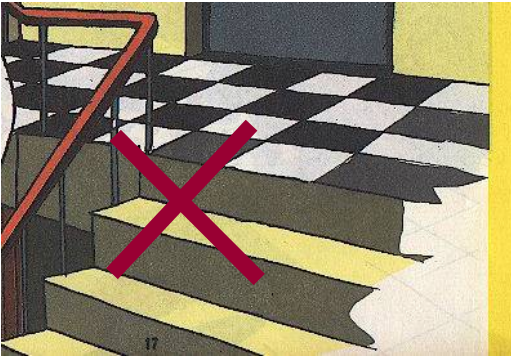
- 1- Mutfak, imalâthane, laboratuvar gibi iş aletlerinin bulunduğu yerlerde; ocak, fırın ve bu gibi cihazlar kapatılmalı, dökülebilecek malzeme ve maddelerden uzaklaşılmalıdır.
- 2- Elektrik, gaz ve su vanalarını kapatılmalı, soba ve ısıtıcılar söndürülmelidir.

3- Merdiven, balkon, koridor ve geniş sahanlı yerlerden, kolonlardan ve pencerelerden uzaklaşılmalıdır.

4- Kesinlikle asansör varsa kullanmamalı, asansörde ise kat çıkış düğmesine basarak asansör terk edilmelidir.

5- Deprem çantasını alarak bina terk edilmeli, panik yaratmadan, söylentilere inanmadan toplanma yerlerine gidilmelidir.

6- Enkaz altında kalmış ise yardım ekipleri gelinceye kadar enerji sarfetmeden süre değerlendirilmelidir.

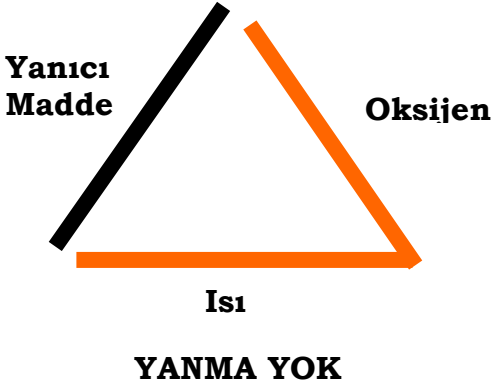
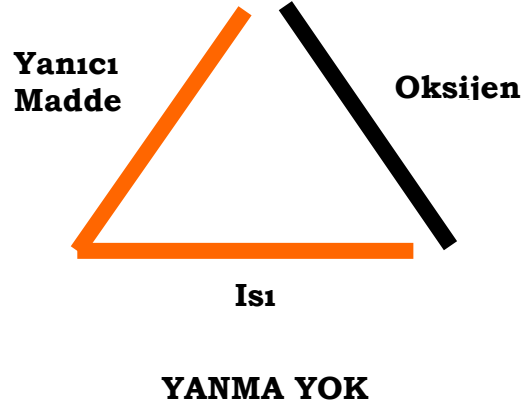
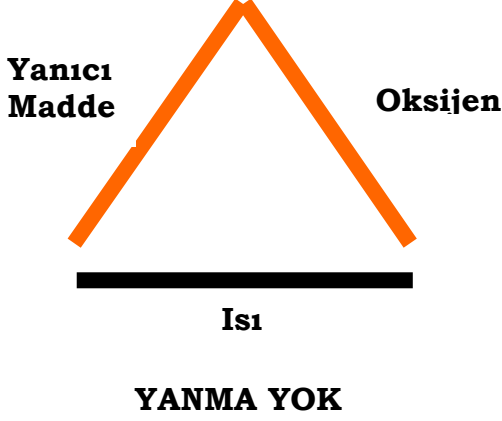
HİZMETE ÖZEL

YANGIN

HİZMETE ÖZEL

YANMA

Yanıcı maddenin ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal bir olaydır. Bu üç unsur bir arada olmadığında, yanma olayı meydana gelmez.

Yanmanın Çeşitleri:

Yanma olayı dört çeşitte olmaktadır.

1- Yavaş Yanma:

- Yanıcı maddenin bünyesi itibariyle yanıcı buhar veya gaz meydana getirmesi,
 - Yeterli ısının olması,
 - Yeterli oksijenin olması,
- halinde meydana gelmektedir.

2- Hızlı Yanma:

Yanmanın bütün belirtileri ile oluştuğu bir olaydır. Belirtiler, alev, ısı, ışık ve korlaşmadır.

3- Parlama (Patlama şeklinde yanma)

Kolayca ateş alan maddelerde görülen bir olaydır.

Patlama şeklinde yanma bir anda parlayarak yanan madde çeşitli gazlar haline gelmekte ve son derece büyük bir hacim gelişmesine uğrayarak etrafını zorlamakta ve patlamalar oluşmaktadır.

4- Kendi kendine yanma:

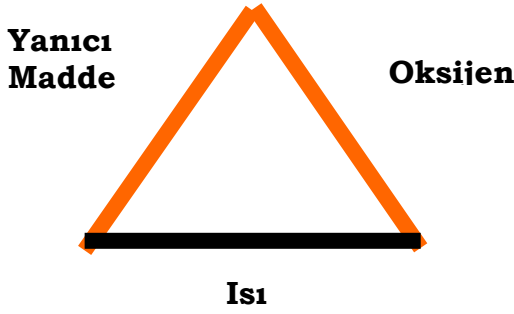
Yavaş yanmanın zamanla hızlı yanmaya dönüşmesidir.

YANGIN

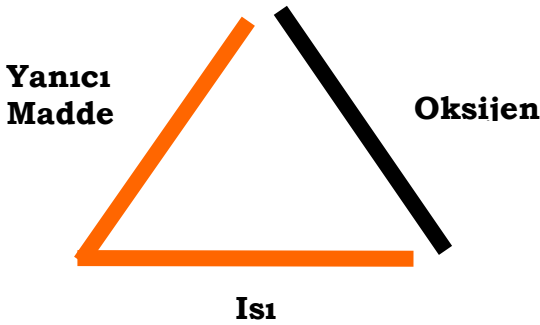
Yanma kontrol altında bulunduğu yararlı olmakta, kontrolden çıkması halinde ise yangına dönüşmekte ve kısa sürede ulaştığı boyutlarla afet halini alarak dolayısıyla can ve mal kaybına neden olmakta, yılların eserlerini ve ürünlerini yok etmektedir.

Meydana gelecek bir yangın olayını etkisiz hale getirmek için;

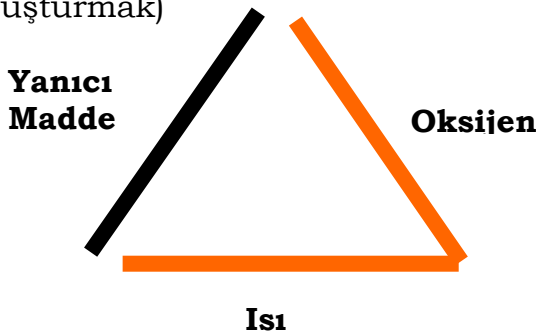
1- Soğutarak söndürmek: Yanıcı maddenin yanma ısısının altına düşürülmesi. (Su ile soğutma, yanıcı maddeyi dağıtma, kuvvetli üfleme)

2- Havayı kesmek: Oksijenin azaltılması. (Örtme, boğma, oksijeni azaltma)

3- Yanıcı maddeyi dağıtmak: Yanıcı maddeyi ortadan kaldırmak suretiyle yapılması. (Yanıcı maddeyi kaldırmak, ısıdan ayırmak, ara boşluğu oluşturmak)

Yangın Çeşitleri :

Söndürme malzemesi seçiminde kolaylık amacıyla yangınlar sınıflandırılmıştır.

A Sınıfı Yangınlar :

Katı madde yangınlarıdır. (Tahta, kumaş, pamuk, çöp, tabii örtü) Bu yangınlara su köpüklü ve soda asitli tip yangın söndürme cihazları ile müdahale edilir.

B Sınıfı Yangınlar :

Yanabilen sıvı maddelerden kaynaklanan yangınlardır. (Akaryakıt, yağ, boya ve benzeri) Bu yangınlar CO₂ (Karbondioksit) köpük ve kuru kimyasal tozlu söndürme cihazları ile söndürülebilir. Basınçlı su kullanılmaz.

C Sınıfı Yangınlar :

Likit petrol gazı, doğal gaz, hidrojen gibi yanabilen çeşitli gazların sebep olduğu yangınlardır. Halon 1301, 1211 ile kuru kimyasal tozlu yangın söndürücüler kullanılarak söndürülebilir.

Elektrik tesisatı, elektrikli makine ve hassas cihazlarda bu sınıfa dahil edilir.

D Sınıfı Yangınlar:

Yanabilen hafif metallerin ve alaşımların (Magnezyum, lityum, sodyum, potasyum, seryum) yanmasından oluşan yangınlardır.

Yangın Nedenleri :

- 1- Yönetmelik, yönerge, talimat, direktif ve genelgede öngörülen koruma önlemlerinin yeterli düzeyde alınmaması,
- 2- Personelin ihmal, tedbirsizlik, dikkatsizlik ve kasıtlı hareketleri,
- 3- Sabotajlar,
- 4- Depremler,
- 5- Bina ve tesiste mevcut elektrik, doğal gaz, LPG ve ısıtma tesisatlarının yangına karşı emniyetli olmaması ve talimatlarına uygun kullanılmaması,
- 6- Elektrikli ısıtıcı, ocak, soba, ütü gibi cihazların kullanılmasında, kullanma talimatına uyulmaması,

Yangınlardan Korunma :

Yangınlarda can ve mal kaybının önlenmesi ve azaltılması amacıyla, yangının veya yangından doğabilecek kayıpların önlenmesi veya azaltılabilmesi için öncelikte yangına neden olabilecek faktörlerin ortadan kaldırılması veya yangına hemen müdahale edebilecek tedbirlerin alınması gerekmektedir.

YANGIN SÖNDÜRME CİHAZININ KULLANILIŞI

Kullanıcı:

- a) Yangın söndürme cihazı ile birlikte yangın mahallinde rüzgarı arkaya alarak ateşe (2-3 m) yaklaşmalı,
- b) KKT cihazın tetik mekanizmasını kilitleyen pimi çekerek karbondioksit tüpün ise valfini sola doğru çevirerek açmalı,

- c) Tetiğe sonuna kadar basarak çıkan gazı veya tozu yangının başlangıcından ileriye doğru püskürtmeli,
d) Yangının söndüğünden emin olmadan yangın mahalli terk etmemeli,
e) Tozlu cihazları toz bitene kadar boşaltmalıdır.

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü**

YANGIN VUKUUNDA HAREKET TARZI

DUYURU

 110

Yangını ilk gören personel yangın ekiplerini haberdar eder.

MÜDAHALE

 YANGIN

Yangını ilk gören yangına müdahale eder.

 Yangın Ekipleri Toplanır

 Süratle Yangın Mahalline Hareket Eder.

 Yangın Mahalli Boşaltılır.

PERSONEL HAREKET TARZI

 Personel yangın merdivenlerini kullanarak binayı boşaltır

ÖNEMLİ TELEFONLAR

YANGIN 110

POLİS 155

HIZIR ACİL 112

GAZ ARIZA 187

BULUNDUĞUM YER

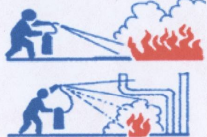
BİR YANGIN SÖNDÜRME TÜPÜ NASIL KULLANILIR?

ÖNCE PİMİ ÇEKİNİZ

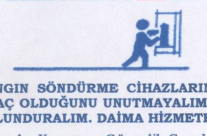
ATESİN KAYNAĞINA YÖNELTİNİZ

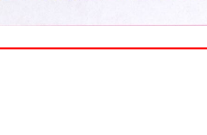
TETİĞİ SIKINIZ

 RÜZGARI ARKANIZA ALINIZ

 CİHAZI ALEVİN DİBİNE TUTUNUZ

 CİHAZI YANGININ DOĞDUĞU YERE TUTUNUZ

 ÖNCE ÖNÜ SONRA İLERİYİ SÖNDÜRÜNÜZ

 YANGIN TAMAMEN SÖNMEYEN AYRILMAYINIZ.

 CİHAZI OMUZ HİZASINA ASINIZ.

YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARININ CAN VE MAL EMNİYETİ AÇISINDAN LÜZUMLU BİR ARAÇ OLDUĞUNU UNUTMAYALIM. BUNUN İÇİN GEREKLİ CİHAZLARI GEREKLİ YERLERDE BULUNDURALIM. DAİMA HİZMETE HAZIR TUTALIM.

Kaynak : Koruyucu Güvenlik Genel Esaslarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

YANGIN İKAZ İŞARETLERİ

 YANGINDA İLK ÖNCE KURTARILACAKTIR.

 YANGINDA İKİNCİ ÖNCELİKLE KURTARILACAKTIR.

 YANGINDA ÜÇÜNCÜ ÖNCELİKLE KURTARILACAKTIR.

YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARININ BAKIM VE KONTROLÜ

Yangın söndürme cihazlarının cinsine göre, aylık, altı aylık, bir yıllık, beş yıllık, on yıllık bakım ve kontrolleri yapılır.

Aylık kontrol:

- * Genel durumu,
- * Emniyet sibobu,
- * Mühür veya pimi,
- * Hortum, lans ve tetiği kontrol edilir

Altı aylık kontrol:

Aylık kontrole ilaveten cihaz ve CO2 tüpü tartılır.

Bir yıllık kontrol:

Altı aylık kontrole ilaveten cihazın kapağı açılarak içindeki maddenin niteliğini kaybedip etmediği kontrol edilir.

Beş veya on yıllık kontrol:

Cihaz tamamen boşaltılarak tüpün niteliğini kaybedip etmediği su basınç testi ile kontrol edilebilir.

YANGIN RİSKİNE GÖRE YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARININ DAĞILIMI

1- Az tehlikeli bölgeler için:

İlk 50 m² ye bir adet 6 kg lık yangın söndürme cihazı, müteakip her 200 m² için bir adet 6 kg lık yangın söndürme cihazı kullanılır.

2- Çok tehlikeli bölgeler için:

İlk 50 m² ye bir adet yangın söndürme cihazı, müteakip 200 m² için iki adet 6 kg lık yangın söndürme cihazı konulur.

3- Motorlu cihazlar için:

Kurum ve okullarda hizmet aracı olarak kullanılan;

- a) Binek otomobillerde 2 kg lık bir adet yangın söndürme cihazları bulundurulmalıdır.
- b) Oturma yeri 14 kişiye kadar olan otolarda 6 kg lık yangın söndürme cihazlardan bir adet bulundurulmalıdır.
- c) Oturma yeri 14 kişiden fazla veya tehlikeli madde taşıyan otolarda 6 kg lık iki adet yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır.

YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ

- 1- Yangın söndürme cihazlarının konulacağı yer, yangın çeşidine uygun olmalıdır.
- 2- Yangın söndürme cihazları, çabuk ulaşılabilir personelin görebileceği yerde olmalı, yerleri hiç değiştirilmemeli, cihaz ve yerleri numaralandırılmalıdır.
- 3- Yangın söndürme cihazları, duvara asılı olmalı yerden yüksekliği **90 cm**'i geçmemelidir.
- 4- Yangın söndürme cihazları, yangın çıkması olasılığı olan yerlere yakın olmalıdır.

KURUM VE OKULLARDA ALINACAK TEDBİRLER

- 1- Her bina ve tesisin “Elektrik Planı” camlı bir dolap içinde ve elektrik sayacına yakın bir yerde bulundurulmalıdır.
- 2- Laboratuvarlar, atölyeler ve çay ocağı dışında elektrik sobası, ocağı, ütüsü, benzin, ispirto, gaz veya LPG ocağı gibi yangın riski yüksek cihazlar kullanılmamalıdır.
- 3- Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelere karşı dikkatli olmak, bu tür tehlikeli maddelerin güvenlik önlemleri alınmış mahallerde talimatlara uygun olarak muhafaza etmek ve kullanım anında ihtiyaç miktarı kadar bulundurmaktır.
- 4- Elektrik tesisatlarının bakımı, işletilmesi, kontrolü ve işlerliği için kurum ve okullarda kadrolu teknik eleman bulundurulur, bu kadronun olmadığı kurum ve okullarda mahalli elektrik işletmesi ile koordine sağlanarak yürütülür, yürütmelidir.
- 5- Yangın merdiveni kaçış yolları ve çıkış kapılarına işaret levhaları konularak her türlü engellerden arındırılarak sürekli açık bulundurulmalıdır.
- 6- Bacaların temizliği, itfaiye teşkilatı tarafından veya itfaiye teşkilatının izin verdiği kurumlara yaptırılmalıdır.
- 7- Yasaklanan yerlerde sigara içmemeli, çatı arası yanıcı maddelerden arındırılarak temiz tutulmalıdır.
- 8- Çalışma saatinden sonra nöbetçi olan ve mesai yapan görevlilerden başka kimse kalmamalı, çalışmak zorunda olanlar ilgili amirden izin almalıdır.

9- Mutfak ve çay ocaklarında yangın önleyici tedbirler alınmalıdır.

10- Bina ve tesislerde amirin onayı ile memur, işçi, sözleşmeli ve hizmetli personel arasından,

a) Söndürme ekibi,

b) Kurtarma ekibi,

c) Koruma ekibi,

d) İlk yardım ekibi,

teşkil edilir.

11-Kazan dairesinde (kömür, fuel-oil, doğal gaz) görevli personelin ateşleme belgesi olmalıdır.

12-Elektrik, doğal gaz, ısıtma (kalorifer dairesi, soba) ve havalandırma gibi yangın ihtimali bulunan mekanlarda gerekli önlemler alınmalıdır.

13-Yardım istenilecek kurumlarla (emniyet, itfaiye, acil yardım, sivil savunma birlikleri) koordinasyon ve işbirliği sağlamalıdır.

14-Yangın dolabı donatılarının (hortum, rekor ve lansların) bakımlı ve tesisata bağlı her an kullanıma hazır halde olmalı, yangın algılama, ihbar ve alarm sistemi çalışır durumda olmalı, yangın söndürme cihazları özellik arz eden yerlerde yeteri kadar bulundurulmalıdır.

Yangını ilk gören şahıs mevcut haber verme sistemini (çan, zil, telefon v.b.) harekete geçirerek, zaman kaybetmeden kurum amirine ve şehir itfaiyesine haber verilmelidir.